

NE!DOPINGU

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO • GODINA 2023 • BROJ 87 • SIJEČANJ/VELJAČA 2023.

HRVATSKO NE!DOPINGU

Obradili smo neke od razloga zašto se biciklisti dopingiraju, čime se dopingiraju, kako im to pomaže. Naveli smo za svaku nedopuštenu tvar i ime biciklista koji je na tu istu imao pozitivan dopinški nalaz. Nismo pisali smjernice i prosvjetljivali bicikliste što je to što će im pomoći u poboljšanju izvedbe.

Ovaj smo broj tematski obradili. Stavili smo naglasak na doping u bicikлизmu. Iako su atletika i dizanje utega te neke borilačke vještine zauzele viša mjesta po broju dopingiranih sportaša, biciklizam i dalje ima značajnih problema. Istina je da se je broj dopinških prekršitelja u izvjesnom postotku umanjio, ali nitko ne može jamčiti i to da je to prava stvarnost. Možda ih se manje „hvata“, možda su se dosjetili novih prevara?. Što se tiče njihova krovnog tijela (UCI), istinski se trude da biciklizmu vrate integritet i da to postane ogledni sport kako se doping može istjerati iz redova sporta koji je nekada bio najkontaminiraniji.

Obradili smo neke od razloga zašto se biciklisti dopingiraju, čime se dopingiraju, kako im to pomaže. Naveli smo za svaku nedopuštenu tvar i ime biciklista koji je na tu istu imao pozitivan dopinški nalaz. Nismo pisali smjernice i prosvjetljivali bicikliste što je to što će im pomoći u poboljšanju izvedbe. Naime, zar itko može pomisliti da su oni nedovoljno informirani a da o svakoj tvari ne znaju sve što žele znati. Druga je stvar ta što ne žele znati koliko im ta zabranjena tvar ili metoda mogu zdravstveno našteti.

Osim o pozitivnim analitičkim nalazima pisali smo i o drugim antidopinškim kršenjima koja povlače sankcije. Svaki bi sportaš trebao biti upućen u to što smije, a što ne – bez obzira na to što možda i ne uzima doping.

Najpozitivnije u svijetu biciklizma je uvođenje ABP-a. Riječ je o prvom sportu koji je usvojio Sportsku biološku putovnicu. ABP se fokusira na neizravne markere tijekom vremena s vozačima WorldTour-a koji su testirani najmanje tri puta godišnje na natjecanju i izvan natjecanja. Analizu koju provodi skupina od tri stručnjaka pokreće svaka netipična vrijednost. To može biti abnormalni hemoglobin, razina hematokrita (postotak crvenih krvnih stanica) ili OFF-score.

Dotakli smo se i dopinga konja. Neetično, amoralno. Zarada čuda radi.

KOJA SU UCI-JEVA PRAVILA O DOPINGU

stranica 5

NICK SURICK OSUĐEN ZBOG DOPINGIRANJA KONJA

stranica 14

Vesna Barišić

Glavna urednica

IMPRESSUM

NE!DOPINGU

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo

BROJ 87

siječanj / veljača 2023.

ODGOVORNA OSOBA:

Zdravko Lovrić, dipl.ing.
sveučilišni magistar toksikologije

GLAVNA UREDNICA:

Vesna Barišić

NOVINAR:

Vesna Barišić

LEKTURA:

Vesna Barišić

OBLIKOVANJE I PRIJELOM:

Studio HS internet d.o.o.

FOTOGRAFIJE:

Shutterstock

NAKLADNIK:

HZZ

This issue is thematically inspired. Focus is placed on doping in cycling. Although athletics, weightlifting and certain martial arts may have well surpassed cycling in the number of doping cases, cycling is still facing significant problems. Though the number of doping offenders has dropped by a certain percentage, no one can guarantee this in reality. The reason could purely be that offenders are 'caught' less often, possibly thanks to some new clever tricks? As for their umbrella organization, the UCI, they are truly making an effort to restore the integrity of cycling and make it a model sport showing how doping can be banished from the ranks of what was once the most contaminated sport.

Some of the reasons why cyclists use doping, what substances they take and how these help are covered in this issue. For each illegal substance, the name of a cyclist with a positive doping test is given. No guidelines are offered to enlighten cyclists on what will help them enhance their performance. Can anyone today even think that athletes are underinformed about whatever they wish to know? The fact that they choose not to know how much a prohibited substance or method can harm their health is a whole different matter.

In addition to positive analytical findings, we also wrote about other anti-doping violations that lead to sanctions. Every athlete should be familiarized with what is allowed and what is not - regardless of the fact that they may not be taking doping.

The most positive thing in the world of cycling is the introduction of the ABP. Cycling is the first sport to adopt the Athlete Biological Passport. The ABP focuses on indirect markers over time involving WorldTour riders tested at least three times annually in and out of competition. The analysis carried out by a group of three experts is initiated automatically by any outlier, whether it be abnormal hemoglobin, hematocrit level (percentage of red blood cells) or OFF-score.

We also touched upon horse doping. Unethical and amoral – profit works wonders!

Vesna Barišić

Editor-in-Chief

Some of the reasons why cyclists use doping, what substances they take and how these help are covered in this issue. For each illegal substance, the name of a cyclist with a positive doping test is given. No guidelines are offered to enlighten cyclists on what will help them enhance their performance.

DOPING U BICIKLIZMU

Koja su UCI-jeva pravila o dopingu

Kako se vozači dopingiraju i što se poduzima po tom pitanju?

Piše **Vesna Barišić**

Za mnoge će profesionalni biciklizam i doping uvijek biti povezani, a 'prestupi' Lancea Armstronga i brojnih drugih zauvijek su ocrnili ovaj sport. Nakon Lanceova pada činilo se da se biciklizam čisti od dopinga, ali koju godinu kasnije na vidjelo je izašla operacija Aderlass (puštanje krvi) 2019., gdje su se sportaši kod kojih je ključna izdržljivost, uključujući biciklista Stefana Denifila, dopingirali pod vodstvom njemačkog liječnika Marka Schmidta. Možemo li onda govoriti da je biciklizam generalno čišći nego ikad? Dobivaju li borci protiv dopinga bitku? Koje to lijekove vozači traže kako bi vozili više, brže i jače? Biciklisti su odavnina duboko u svijetu dopinga.

Zašto se biciklisti dopingiraju?

Odgovor je istovremeno i jednostavan i višeslojan.. Očito je da žele pobedu, da se njihova osobnost i ego ne mogu suočiti s porazom, bez obzira na cijenu. **Sigurno je bilo vrijeme u 2000-ima kada je zlouporaba ilegalnih lijekova bila toliko raširena da su se biciklisti opravdavali kako ne bi imali šanse zaraditi za život ako se ne dopingiraju i ne izjednače se s ostalim natjecateljima.** Škotski vozač Graeme Obree, koji je devedesetih oborio rekord u utrci na kronometar, rekao je da ne može postati profesionalni cestovni biciklist ako se ne dopingira. Fiziolog Michael Joyner 'zagrebao' je malo dublje. Joyner je 2013. napisao članak u kojem sugerira da se jedan od razloga zašto se sportaši dopingiraju svodi na teoriju igara, da su sportaši u 'igri' jedni s drugima pri čemu se svaki natječe za najbolji rezultat i najveću plaću. Ako sportaš smatra da su testiranje i provedba slabi, a rizik da će ga netko pobijediti velik, smatra da doping nosi veću korist od rizika da bude uhvaćen. Ukratko, doping postaje optimalna strategija za pobjedu.

I to čak uzimajući u obzir i zdravstvene rizike! Postoji dobro poznata anketa u sportu poznata kao Goldmanova dilema u kojoj je istraživač Bob Goldman pitao elitne sportaše 1980-ih bi li konzumirali lijek koji

im jamči zlatnu medalju, ali bi ih taj isti lijek ubio u roku od pet godina. Više od polovice sportaša odgovorilo je 'da'. Goldman je ponavljao istraživanje svake dvije godine sljedećih 10 godina i rezultati su uvijek bili isti. Godine 2009. istraživači su isto pitanje postavili neelitnim biciklistima u British Journal of Sports Medicine. Samo dvoje od 250 ispitanika reklo je da ne bi uzelo lijek koji vodi do uspjeha, ali prerane smrti, što pokazuje da je ne samo želja elitnog sportaša za pobjedom drugačija od želje opće populacije, nego i da bi se rekreativni sportaši dopingirali. Jedno istraživanje iz 2017. pokazalo je da se jedan od 20 biciklista amatera dopingira. Zašto bi oni bez novca i sredstava za život bili 'gladni dopinga'? Svakako postoji argument da je to do ega i ponosa koji mogu biti jednak motivator kao i novac. Muškarci su posebno motivirani statusom i čašću u svojim plemenima, sve do naših paleolitskih predaka. Čak i samo biti "glavni pas" u lokalnom biciklističkom klubu može biti pravi poticaj mnogim biciklistima.

Tko donosi pravila?

Biciklizam je, kao što možete zamisliti, odigrao ključnu ulogu u njegovom formirajućem periodu nakon što je afera Festina 1998. uzdrmala svijet sporta. Mnogi obožavatelji ovog sporta sjećaju se afere Festina, ali na to svakako vrijedi podsjetiti. Dana 8. srpnja 1998., soigneura Willyja Voeta je zaustavila francuska carina u blizini grada Lillea. Prilikom uobičajenog pretresa, policajci su pronašli steroide, eritropoetin (EPO), šprice i druge proizvode namijenjene za primjenu dopinga. Njegov je tim, Festina, pretražen u hotelu, zajedno s mnogim drugim timovima. Festinu su izbacili s Toura ostavivši glavnog vozača Richarda Virenquea u suzama. Posljedice afere Festina iskakale su godinama jer su vozači i liječnici iz brojnih timova, uključujući ONCE i TVM, procesuirani zbog dopinga. To se pokazalo prijelomnim trenutkom za sport. U veljači 1999. Međunarodni olimpijski odbor (MOO) sazvao je Prvu svjetsku konferenciju o dopingu u sportu u Lausanneu u Švicarskoj koja je

DOPING U BICIKLIZMU

okupila sve strane uključene u borbu protiv dopinga. Konferencija je rezultirala Deklaracijom iz Lausanne o dopingu u sportu, dokumentom koji je predviđao stvaranje neovisne međunarodne agencije za borbu protiv dopinga koja će biti operativna za XXVII. OI u Sydneyu, Australija 2000. godine. Nazvana je Svjetskom antidopinškom agencijom (WADA) i postala je zadužena za promicanje, koordinaciju i praćenje borbe protiv dopinga u sportu.

Kako se definira doping?

Je li crno-bijelo?

Vrlo jednostavno, tvar ili metoda stavlju se na WADA-in Popis zabranjenih sredstava ako se smatra da ispunjava dva od sljedeća tri kriterija: 1. Ima potencijal poboljšanja sportske izvedbe. 2. Korištenje tvari ili metode predstavlja stvarni ili potencijalni zdravstveni rizik za sportaša. 3. Korištenje tvari ili metode koje su u suprotnosti s duhom sporta. Potonji je opisan u uvodu WADA-inog kodeksa.

Postoje li sive zone? O konceptu sivih zona u elitnom bicikлизmu, kako je objavljeno u Science Directu, autori zaključuju da postoji mnogo sivih područja Kodeksa uključujući tu točku tri. 'Korištenje određenih PED-ova smatralo se oblikom varanja ne zato što su bili na Popisu zabranjenih sredstava, već zato što su navodno išli protiv onoga što se smatralo moralno prihvatljivim, a to je 'duh sporta', napisali su autori. 'Za to ne postoji nikakva pravna osnova.'

Akademik Andy Miah kaže o snažnom etičkom argumentu za podršku nečemu poput genetskog dopinga: 'Koncepti zdravlja i bolesti su nejasniji, kao i način na koji danas definiramo kvalitetu života. Uzmimo lasersku operaciju oka: je li to terapija ili poboljšanje? Ako se podvrgnete laserskoj operaciji oka, možete završiti s više nego savršenim vidom. 'Dakle, mnogi oblici terapije - kako se poboljšavaju - sada nas odvode izvan normale i čine nas nadljudima. Ova šira kulturološka promjena u načinu na koji koristimo biotehnologiju i druge znanosti razlog je zašto će antidopinška industrija u dogledno vrijeme pasti na koljena. 'Jednostavno, nitko neće mariti za sportaša koji koristi nazalni dekongestiv, kada će svaci bioški sustavi biti ojačani protiv bolesti i optimizirani za performanse u svijetu koji postaje sve toksičniji. 'Kladim se da će prosječan čovjek za 100 godina moći trčati jednako brzo kao što je to činio Usain Bolt.'

Vjerojatno najsivije područje je terapijsko izuzeće (TUE), koje je osmišljeno kako bi se sportašu omogućilo to da se utrkuje ako ima legitiman medicinski razlog za korištenje zabranjene tvari s Popisa zabranjenih sredstava. Tim Sky privukao je kritike zbog svoje percipirane zlouporabe TUE-a nakon što su TUE-i Bradleya Wigginsa za močni kortikosteroid triamcinolon postali poznati javnosti. Ubrzgao je triamcinolon prije svojih najvažnijih utrka 2011., 2012. i 2013. godine. Od 1. siječnja 2021. svim zahtjevima za TUE upravlja Međunarodna agencija za testiranje (ITA) u ime UCI-ja.

DOPING U BICIKLIZMU

Kako funkcioniра testiranje?

U siječnju 2021. upravljačko tijelo biciklizma, UCI, delegiralo je svoj operativni antidopinški program ITA-i, neovisnoj organizaciji koja provodi antidopinške programe za međunarodne sportske federacije. Nastao je 2018. pod nadzorom WADA-e i Međunarodnog olimpijskog odbora (MOO). Njegov je zadatak ne samo provoditi testiranje vozača već i upravljati obavještajnim podacima, što uključuje dojave zviždača. ITA također upravlja Biološkom putovnicom sportaša (ABP), o čemu ćemo detaljnije govoriti u nastavku. Oni provode testove urina tijekom natjecanja i testove krvi tijekom i izvan natjecanja. Svaka država također ima svoju antidopinšku organizaciju koja nadopunjuje posao koji obavlja ITA. U Ujedinjenom Kraljevstvu, organizacija odgovorna za "zaštitu sporta u Ujedinjenom Kraljevstvu od dopinga" je UKAD (United Kingdom Anti-Doping). Glasnogovornik UKAD-a je rekao kako testovi funkcioniрају... 'Postupci su u skladu s ISTI-jem, a WADA ima prateće smjernice koje detaljno opisuju koje korake treba poduzeti za prikupljanje bioloških uzoraka sportaša. Kao što je navedeno, postupci su u skladu s ISTI-jem, a WADA ima prateće smjernice koje detaljno opisuju koje korake treba poduzeti za prikupljanje uzorka. Sportaš će morati dati uzorak od 90 ml urina. Ako ne dosegne ovu minimalnu količinu uzorka, morat će ostati sa službenicima za dopinšku kontrolu dok ne uspiju postići tu spomenutu količinu.'

'Uzorci urina također moraju zadovoljiti minimalnu specifičnu težinu da bi laboratorij mogao analizirati uzorak. Ako uzorak ne ispunjava uvjete – npr. previše je razrijeđen zbog prekomjerne hidracije – sportaš mora dati dodatni uzorak dok se jedan ne prikupi u dometu. Svi će uzorci biti poslati u laboratorij.'

Što će se sljedeće dogoditi?

'Uzorci se stavljuju u sigurnosnu tranzitnu vrećicu i šalju na analizu u laboratorij ovlašten od strane WADA-e. 'Uzorci krvi moraju biti kontrolirani temperaturom i zato se transportiraju unutar kutije za kontrolu temperature kako bi se osiguralo to da se uzorak ne smrzne i da se održava u hladnom okruženju. Uzorke urina nije potrebno slati putem uređaja s kontroliranom temperaturom. Tijekom transporta održava se siguran lanac nadzora. 'Uz uzorak laboratorij dobiva anonimiziranu kopiju obrasca za dopinšku kontrolu koji je popunjeno sa sportašem tijekom testiranja, a koji sadrži samo podatke bitne za analizu. 'Kada uzorak stigne u laboratorij, A uzorak se otvara, a B uzorak se pohranjuje na sigurno i koristi se kasnije samo ako je potrebno (B uzorak može se čuvati do 10 godina). Laboratorij provodi svoju analizu i zatim rezultate prijavljuje UKAD-u ili relevantnom tijelu za testiranje.' Ti su uzorci podijeljeni na A i B. Ako A bude pozitivan, to se smatra nepovoljnim analitičkim nalazom (AAF). Uzorak B se tada testira (ako to sportaš zahtijeva) i ako se pokaže pozitivnim, sportaš se obavještava i protiv njega se pokreće postupak.'

Koje su kazne za doping u biciklizmu?

Prisutnost zabranjene tvari ili njegovih metabolita ili markera u uzorku sportaša dovodi do sankcije u rasponu od 2 do 4 godine.

Korištenje ili pokušaj korištenja zabranjene tvari ili zabranjene metode od strane sportaša povlači četverogodišnju suspenziju.

Neuspjeh u vezi s prijavom podataka o lokaciji: Svaki propust u podnošenju podataka o boravištu, bilo koji propust u dostupnosti za testiranje na prijavljenom mjestu boravka, bilo koja kombinacija od tri neuspješna podnošenja prijave i/ili propuštena testiranja počinjena unutar 12-mjesečnog razdoblja od strane sportaša koji se nalazi u skupini određenoj za testiranje, kažnjava se sa jednom do dvije godine suspenzije.

Neovlašteno mijenjanje (ili pokušaj manipulacije): Ponašanje je to koje podriva proces dopinške kontrole, ali koje inače ne bi bilo uključeno u definiciju zabranjenih tvari i metoda. Neovlašteno mijenjanje uključuje, bez ograničenja, namjerno ometanje ili pokušaj ometanja službene osobe za dopinšku kontrolu, davanje lažnih informacija organizaciji za borbu protiv dopinga ili zastrašivanje ili pokušaj zastrašivanja potencijalnog svjedoka Kazna može biti i do 4 godine.

Posjedovanje bilo koje zabranjene tvari ili zabranjene metode od strane sportaša/osobe iz sportaševa okruženja. Kazna do 4 godine.

Trgovina ili pokušaj trgovine bilo kojom zabranjenom tvari ili zabranjenom metodom povlači sankciju od 4 godine pa čak do doživotne kazne.

Primjena: Davanje ili pokušaj davanja bilo koje zabranjene tvari ili zabranjene metode bilo kojem sportašu također jamči sankciju u trajanju od 4 godine pa do doživotne kazne.

Suučesništvo: Pomaganje, poticanje, urota, prikrivanje ili bilo koja druga vrsta namjernog suučesništva koje uključuje kršenje antidopinških pravila povlači sankciju od dvije godine do doživotne kazne.

Zabranjeno udruživanje (suradnja) sportaša ili druge osobe u profesionalnom ili sportskom svojstvu s osobom koja je pod sankcijom. Kazna iznosi 2 godine.

Djela koja prijete ili nastoje zastrašiti druge kako bi ih obeshrabrili od dijeljenja informacija o dopingu (također se spominje kao zviždanje) ili osvete drugoj osobi jamči sankciju u trajanju od 2 godine do doživotne kazne.

Jesu li stvari bolje nego što su bile?

Afera Festina iz 1998. pokrenula je globalni sport na akciju, što je dovelo do stvaranja WADA-e. Stigao je vriji novi svijet... sve do slučaja Lancea Armstronga i njegove dopinške nadrealnosti. Zlouporaba

EPO-a i transfuzije krvi bile su raširene, a neki su sugerirali da su poboljšali učinak za 15%. Borci protiv dopinga su gubili bitku. Sve dok nisu ojačali svoju obranu u obliku Biološke putovnice sportaša (ABP) 2009. godine. Biciklizam je bio prvi sport koji je usvojio ABP, a WADA ga je usvojila kasnije te godine. Za razliku od mnogih prethodnih dopinških testova koji su bili usredotočeni na izravne markere zlouporabe, ABP se fokusira na neizravne markere tijekom vremena s vozačima WorldTour-a koji su testirani najmanje tri puta godišnje na natjecanju i izvan natjecanja. Kako radi? Sve se svodi na retikulocite (mlada crvena krvna zrnca) i hemoglobin (protein koji prenosi kisik). Ubrizgavanje EPO (eritropoetina) stimulira vaše tijelo da proizvodi više crvenih krvnih stanica (eritrocita), povećavajući postotak retikulocita.

Druga primarna metoda dopinga, transfuzija krvi, zahtijeva uzimanje vaše krvi prije ponovne infuzije. Vaše tijelo kompenzira taj početni pad stvaranjem više crvenih krvnih zrnaca, što opet dovodi do većeg postotka retikulocita od normalnog. Tu stvari postaju komplikirane. Dok se retikulociti brzo pokreću prema gore nakon dopinga, kada ponovno date svoju krv, vaš stvarni postotak retikulocita tada pada jer 'starija' krv učinkovito razrjeđuje novu krv. Hemoglobin, s druge strane, naglo pada kada prvi put izvadite krv, ali se povećava pri ponovnoj infuziji. Zajedno, retikulociti i hemoglobin proizvode ono što se naziva OFF-score, što je omjer dvaju brojeva. Analizu koju provodi skupina od tri stručnjaka pokreće svaka netipična vrijednost. To može biti abnormalni hemoglobin, razina hematokrita (postotak crvenih krvnih stanica) ili OFF-score. Vozači se također moraju prijaviti u Program Locationabouts, govoreći vlastima gdje će biti u određeno doba dana u svrhu testiranja.

Čini se da je ABP sigurno smanjio tešku zlouporabu EPO-a. Od 2014. Mouvement Pour un Cyclisme Credible (MPCC), dobrovoljna biciklistička organizacija osnovana 2005. za borbu protiv dopinga, objavljuje svoj godišnji barometar dopinga, koji uzima u obzir slučajeve koje su otkrili savezi, agencije za borbu protiv dopinga, pravosudni sustav i novine. Ovo pokriva sve sportove. U 2021., dizanje utega i atletika imali su sramotnu čast da predvode na tablici s 54 presude za doping, biciklizam je bio na sedmom mjestu s 19 dopingiranim. Od njih, 12 ih je bilo u vožnji na cesti. Razlozi za slavlje? Ne prema MPCC-u, koji je komentirao: 'Na terenu, neki dionici i menadžeri nisu oduševljeni ovim vijestima. Svjedočanstva simboličnih vozača još jednom ističu 'biciklizam s dvije brzine', a direktor UCI-ja je u nedavnom intervjuu rekao da antidopinški testovi više nisu dovoljni za hvatanje varalica. 'Prema Amini Lanayi (glavnoj direktorici UCI-ja), trebalo bi razmotriti radikalnije metode istrage. MPCC u potpunosti podržava ovaj pristup i stoga se potiče da laskavu realnost brojki u ovoj tablici stavi u perspektivu.' Jedna od glavnih zabrinutosti i dalje je usmjerena na EPO, s dr. Reidom Aikinom, zamjenikom ravnatelja ABP-a, koji je u listopadu 2022. priznao da je mikrodoziranje EPO-a još uvjek teško otkriti putem ABP-a, iako je barem smanjio uzimanje opasnih količina. 'Ako imate nižu dozu tvari, učinak će biti manji', rekao

DOPING U BICIKLIZMU

je Aikin. 'Dakle, kako sportaši prijeđu na niže doze ili mikrodoze ili na smanjeno vrijeme uporabe, to je pobjeda za antidoping. Ne pobjeđuje sustav, već sportaš ima manji učinak.' Dakle, sve u svemu, čini se da je situacija svjetlijia - svakako sigurnija za vozača - nego 2000-ih, ali rat protiv dopinga se nastavlja.

Kako se dopingiraju?

Evo kratkog pregleda najpopularnijih dopinških tvari tijekom vremena koji se (vjerojatno) i danas koriste u određenoj mjeri.

Amfetamini - psihostimulans koji djeluje modulirajući razine brojnih neurotransmitera u mozgu. To uključuje dopamin i serotonin, koji potom stvaraju osjećaj sreće i blagostanja. Kako se koristi u bicikлизму? Biciklisti će ga koristiti u obliku tableta. Dokazano je da amfetamini povećavaju izdržljivost, pobjeđuju umor i povećavaju budnost. Oni su i supresori apetita, što znači da mogu pomoći biciklistima da izgube težinu.

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Laurent Fignon: dvostruki pobjednik Tour de Francea (1983. i 1984.) Fignon je bio pozitivan i 1987., nakon Grand Prix de Wallonie gdje je bio diskvalificiran, i 1989., nakon što je završio drugi na Grand Prix de la Libération, kada je suspendiran je na tri mjeseca. ★ Paul Kimmage: U svojoj knjizi Rough Ride, objavljenoj 1990., irski biciklist koji je postao novinar priznao je da je koristio amfetamine. Za umirovljenog biciklistu nije bilo kazne.

Transfuzija krvi je uobičajena medicinska praksa kada pojedinac pretrpi veliki gubitak krvi.

Kako se koristi u bicikлизmu? Vjerojatno najistaknutija metoda ilegalnog poboljšanja izvedbi u bicikлизmu, uključuje infuziju krvi za povećanje količine crvenih krvnih stanica koje prenose kisik. Sportaš može izvaditi vlastitu krv, pričekati da tijelo prirodno stimulira više crvenih krvnih stanica da se vrate na izvornu razinu, prije nego što ponovno unese u svoj sustav vlastitu krv. Prednost ovoga je teško otkrivanje. Sportaš može transfuzijom unijeti i krv kompatibilnog davatelja. Ova homologna metoda odbacuje potrebu za izvornom ekstrakcijom tako da nema slabljenja, ali ju je lakše otkriti. ABP je ključna obrana od transfuzije.

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Lance Armstrong: Transfuzija krvi bila je samo jedno od priznanja koje je Armstrong priznao kada ga je intervjuirala Oprah Winfrey nakon savezne istrage. Amerikanac je doživotno suspendiran, a svi rezultati od 1. kolovoza 1998. izbrisani su iz knjiga rekorda. ★ Jan Ullrich: Nijemac je 2013. priznao je doping u suradnji i uz pomoć dr. Eufemiana Fuentesa. Imao je retrogradnu dvogodišnju zabranu i svi su mu rezultati od 1. svibnja 2005. poništeni.

Klenbuterol

Klenbuterol se obično uzima u obliku tableta i pripada skupini lijekova poznatih kao beta-2-agonisti. Lijekovi u ovoj kategoriji, koja uključuje salbutamol, proširuju bronhe. Kako se koristi u bicikлизmu? Iako mu je

primarna uloga pomoći u disanju, on također ubrzava mršavljenje, pa ga biciklisti koriste. To je razlog zašto se klenbuterol koristi kod stoke – za povećanje udjela mišićnog udjela i reduciranje masnog dijela tkiva – što je uzrokovalo nekoliko problema tijekom godina...

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Dvostruki pobjednik Tour de Francea Alberto Contador (2007. i 2009.) bio je pozitivan na klenbuterol 2010. nakon posljednjeg dana odmora na Tour de Franceu 2010. (koji je kasnije osvojio). Suspendiran je na godinu dana. Španjolske vlasti potom su ukinule suspenziju na temelju toga što nije bilo namjere i nemara što se dalo zaključiti iz Contadorove obrane rekavši da je jeo kontaminirano meso. WADA i UCI su se žalili na odluku. Konačno, Sportski arbitražni sud (CAS) presudio je protiv vozača. Izrečena mu je dvogodišnja zabrana i oduzete su mu sve pobjede od 'te' njegove "pozitivne" pobjede 2010.

DHEA (dehidroepiandrosteron) DHEA je jedan od najzastupljenijih prirodno cirkulirajućih steroida u tijelu. Proizvodi se u nadbubrežnim žlijezdama bubrega, spolnim žlijezdama i mozgu. Njegova terapijska uporaba uključuje liječenje poremećaja rada nadbubrežne žlijezde, seksualne disfunkcije i starenja. Kako se koristi u bicikлизmu? Biciklisti

konzumiraju DHEA u obliku tableta za jačanje mišića i poboljšanje budnosti. Previše konzumiranja dovodi do gubitka kose i mogućih srčanih nepravilnosti.

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Tom Danielson: Amerikanac je bio pozitivan na DHEA i testosteron na testu izvan natjecanja 2015. Ovo je bio njegov drugi prekršaj zbog dopinga, što je moglo rezultirati osmogodišnjom ili čak doživotnom zabranom. No smanjen je na četiri godine nakon što je Danielson pružio dokaze da je uzeo kontaminirani dodatak prehrani.

EPO (eritropoetin) EPO je prirodni hormon koji "govori" koštanoj srži da proizvodi više crvenih krvnih stanica. Sintetička verzija izvorno je razvijena za liječenje bolesnika s anemijom. Kako se koristi u bicikлизmu? EPO su koristili i zlorabili u velikim dozama mnogi vozači 2000-ih. Zašto? Zato što podiže razine hemotokrita sportaša (udio crvenih krvnih stanica koje prenose kisik) iznad prirodnih razina, dajući jasnu prednost u izdržljivosti. Primjena injekcijom bila je najčešća metoda. Teško ga je otkriti jer razine EPO-a relativno brzo padaju, a crvene krvne stanice postižu vrhunac oko dva tjedna nakon injekcije.

DOPING U BICIKLIZMU

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Bobby Julich: Amerikanac je priznao da je uzimao EPO od kolovoza 1996. do kolovoza 1998. 2012. godine, u vrijeme njegovog priznanja bio je trener u Teamu Sky. Kako je britanski tim imao pristup nulte tolerancije prema dopingu, Julich nije imao izbora nego otići. ★ David Millar: Britanski vozač je 2004. dobio dvije godine zabrane nastupa nakon što je priznao da je uzimao EPO. Bilo je to ubrzo nakon što je policija pretresla njegov dom u Francuskoj i pronašla prazne bočice Eprexa, marke EPO-a za pojačivač krv. Po povratku nakon suspenzije, Millar je postao glasan borac protiv dopinga i osvojio je jednu etapu Tour de Francea 2011. godine.

Ljudski hormon rasta (HGH) Ljudski hormon rasta izlučuje prednji režanj hipofize. Potiče rast gotovo svih tkiva u tijelu. Kako se koristi u bicikлизmu? Injektiranje HGH-a za sportske potrebe povezano je s nemasnom tjelesnom masom, smanjenjem masnog tkiva, plus povećanim metabolizmom ugljikohidrata i masti – sve povoljne prilagodbe za izdržljivog biciklista.

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Floyd Landis: Amerikanac je bio pozitivan na testosteron tijekom svog pobjedničkog Tour de Francea 2006. On je to zanijekao, ali mu je službeno oduzeta titula iz 2007. godine. 2010. konačno je priznao da se dopingirao i HGH-om.

Nandrolon je uobičajeni naziv za 19-nortesteron. Srođan je hormonu testosteronu i prirodno se stvara u tijelu u malim količinama, posebno kod trudnica. Nema dokaza da se nandrolon prirodno pojavljuje kod muškaraca. U svom laboratorijskom obliku koristi se za liječenje stanja poput osteoporoze i raka dojke. Kako se koristi u bicikлизmu? Privlačnost nandrolona biciklistima proizlazi iz njegove sposobnosti da ubrza oporavak od ozljeda.

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Malcolm Elliott: jedan od najboljih britanskih biciklista ikad bio je pozitivan dva puta na 3. i 5. etapi Vuelta a Andalucia 1992., iako je zabilježen samo jedan pozitivan rezultat zbog blizine dvaju testova. Oduzeta mu je pobjeda u 3. fazi, unatoč tome što je njegov tim za pozitivan test krivio ispiranje očiju.

Probenecid

Probenecid, koji se također prodaje pod imenom Probalan, je lijek koji povećava izlučivanje mokraće kiseline urinom. Prvenstveno se koristi u liječenju gihta. Kako se koristi u bicikлизmu? Probenecid je zabranjen jer se pokazalo da ubrzava izlučivanje anaboličkih steroida; drugim riječima, to je sredstvo za maskiranje (maskirno sredstvo).

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Daryl Impey: Južnoafrikanac je bio pozitivan nakon pobjede na državnom prvenstvu Južne Afrike u vožnji na kronometar 2014., ali je kasnije oslobođen nakon što je uspješno dokazao kontaminaciju dodatka prehrani.

Strihnin je otrovni, bezbojni alkaloid koji se koristi kao pesticid, posebno za ubijanje glodavaca. U visokim razinama može uzrokovati smrt ako se udiše, proguta ili apsorbira kroz oči ili usta. Kako se koristi u bicikлизму? Strihnin se popularno koristio kao pospješivač performansi u kasnom 19. i ranom 20. stoljeću jer u malim dozama očito može pomoći sportašu da duže vozi bez osjećaja umora.

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

★ Adri van der Poel: Sam po sebi je bio dobar biciklist, ali je 1983. bio pozitivan na strihnin nakon pobjede na Velikoj nagradi Frankfurta. Bio je diskvalificiran, ali je okrivio svog punca koji se bavi utrkama golubova, koji ga je navodno tjerao da jede pitu od golubova.

Testosteron je steroidni hormon koji se proizvodi u tijelu. Potiče razvoj kostiju i mišića. Sintetička verzija prvenstveno se primjenjuje za liječenje stanja povezanih s nedostatkom hormona. Kako se koristi u bicikлизmu? Anabolički učinci testosterona privlačili su mnoge bicikliste tijekom godina. Testosteron ubrzava sintezu proteina za mišiće, stvarajući snažnijeg sportaša.

ZNAČAJNI SLUČAJEVI

Kim Anderson bio je pozitivan na testu nevjerojatnih sedam puta tijekom svoje karijere (1980.-1992.). Ako nigdje, u ovom je "slučaju" postao "zvijezda".

Nick Surick osuđen zbog dopingiranja konja

Trener Surick je trebao brinuti o o dobrobiti konja, no on je riskirao njihov život te usput ugrozio integritet konjičkog sporta. Njegove radnje su okvalificirane kao ozbiljno kazneno djelo.

Piše **Franka Antičić Lović**

Istaknuti trener konjskih utrka i vlasnik čistokrvnih konja, Nick Surick (34) osuđen je u siječnju ove godine na Okružnom sudu SAD-a u New Yorku na 5 godina i 2 mjeseca zatvora zbog svoje uloge u korištenju lijekova za poboljšanje performansi na standardnim i čistokrvnim konjima.

Ministarstvo pravosuđa navodi da se ovdje radilo o najvećoj istrazi o dopingiranju konja u povijesti. Istragom je obuhvaćeno više od 30 osoba.

Surick je priznao krivnju po jednoj točki za urotu za krišenje zakona o krivotvorenju lijekova i lažnom brendiranju, po jednoj točki za zavjeru za krišenje krivotvorenja lijekova te po jednoj točki za ometanje pravde. Sutkinja Mary Kay Vyskocil koja je vodila proces, rekla je da je neophodno osuditi Suricka na zatvorsku kaznu zbog počinjenih zločina za koje smatra da su vrlo ozbiljna. Rekla je "Dajući konjima lijekove za poboljšanje performansi, ugrozili ste konje i druge konje s kojima su se utrkivali, kao i džokeje i vozače. Treballi ste se brinuti za konje koje ste trenirali, a ipak ste riskirali njihove živote i osporili integritet sporta u kojem ste zarađivali za život".

Surick je rekao da mu je žao zbog zločina koje je počinio. "Povrijedio sam sport koji volim. Dugujem ispriku javnosti", dodao je. Ispričao se vrijednim trenerima i "samim konjima" te prevarenim regulatorima i kladioničarima.

Savezni tužitelj i Surickov odvjetnik otkrili su da je Surick bio spremna surađivati s Vladom kako bi dobio blažu kaznu te da im je otkrio informacije o drugima koji su optuženi kao i o pojedincima koji nisu bili obuhvaćeni optužnicom. Unatoč njegovom nastojanju da pruži korisne informacije u istrazi, Surickov kredibilitet došao je u pitanje zbog lažnih optužbi protiv dr. Rebecce Linke, veterinarke. Naime, Surick je netočno tvrdio da je dr. Linke ubrizgala zabranjenu tvar EPO, konju kojeg je on trenirao po imenu Northern Virgin. Dr. Linke je uspjela dokazati da nije bila ni blizu konja na dan kada je bio dopingiran.

Zbog lažnih optužbi, tužitelji su rekli da Surickova netočna verzija onoga što se dogodilo toliko kompromitirala njegov kredibilitet da tužitelji nisu mogli upotrijebiti informacije koje je dao da optuze bilo koga te da ne mogu koristiti njegovo svjedočanstvo protiv drugih. Surick je tvrdio da nije namjerno obmanuo Vladu kada je riječ o dr. Linke i da je imao problema s prisjećanjem svih detalja događaja.

Tužitelji su prihvatali mogućnost da je Surick jednostavno pogriješio kad je u pitanju dr. Linke i da je pomiješao neke detalje te da nije

DOPINGIRANJE KONJA

svjesno lagao Vladi. Također, Vlada je bila voljna prihvati blažu kaznu jer je trener pokušao pomoći tužiteljima u njegovom slučaju. Tužitelji su otkrili da se Surick sastao s istražiteljima šest puta u mjesecima između lipnja i studenog 2020. Svaki put, Surick je pristao dobrovoljno odgovarati na pitanja o svojoj ulozi u dopinškim programima, kao i o ulozi drugih. U podnesku prije izricanja presude, Vlada je rekla da bi Surickova kazna trebala biti manja od 72 mjeseca preporučena od strane Ureda za uvjetni otpust SAD-a ali nije precizirala koju duljinu kazne smatra prikladnom.

Tužiteljica Sarah Mortazavi iskazala je spremnost da potpiše kaznu manju od 72 mjeseca ali zamolila je Sud da ne bude prelag prema optuženiku. "Vjerujemo da je ovdje opravdana značajna zatvorska kazna. Vlada je zaključila da optuženik nije pružio znatnu pomoć u bilo kakvoj istrazi ili kaznenom progonu. Njegov pokušaj pomoći mora se odvagnuti s ozbiljnošću njegovih zločina i s činjenicom da je stajao na vrhu zavjere".

Sutkinja Mary Kay Vyskocil uzela je u obzir Surickove pokušaje suradnje ali to nije bilo dovoljno da mu pokaže previše popustljivosti. Pogotovo ne na zahtjev odvjetnika optuženika da ga se osudi na 12 mjeseci kućnog pritvora. Smatrala je da je ovo ozbiljno kazneno djelo koje zahtjeva zatvorsku kaznu. "Ovaj je donekle jedinstven, a za Sud težak slučaj. Ugrozili ste integritet sporta", rekla je sutkinja Vyskocil.

Također je navela da je Surick drugačiji od ostalih optuženika jer je bio optužen za ometanje istražitelja iz Komisije za utrke New Yerseya u pokušaju testiranja konja Norther Virgin, nakon što je konj dopingiran. Znajući da će biti podvrgnut strogiim kaznama ako testiraju konja, Sturick se jako potudio sakriti konja i otpremio ga izvan države. Način na koji je postupao s Norther Virginom dovelo je do optužbe za ometanje.

"Samo je gospodin Surick optužen za ometanje", rekla je sutkinja. "Bio je to konj gospodina Suricka i njegova strašna odluka da učini ono što je učinio s konjem. Premjestio je konja u druge države i dao sve od sebe da ga sakrije".

Surickov odvjetnički tim u podnesku prije izricanja presude naveo je da je Surick Vladi dao opsežne "informacije iz prve ruke" o mnogima koji su obuhvaćeni optužnicom kao i o drugima koji nisu bili optuženi. Među njima najzvučnije ime je Jorge Navarro, koji je nazvan Surickovim "mentorom za doping", a koji je dobio kaznu od 60 mjeseci zatvora.

Odvjetnički tim je također naveo slijedeće: «Odlučujući da surađuje s Vladom, Nicholas Surick donio je odluku koja će utjecati na ostatak njegova života. Shvatio je da je godinama živio u laži. Donio je zrelu, ali tešku odluku. Prihvatio je potpunu odgovornost za sve što je učinio. Dao je sve od sebe kako bi rasvijetlio ne samo vlastito nedolično ponašanje već i mnogih drugim sudionika konjskih utrka. Pritom je shvatio da više nikada neće dobiti dozvolu za sudjelovanje u konjskim utrkama».

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

